

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Vaststellen Erfgoednota 2017-2025
raadsnummer 2017 38
collegevergadering d.d. 6 juni 2017
raadsvergadering d.d. 27 september 2017
fatale termijn
programma Wonen en Leefomgeving
portefeuillehouder J. Teeuwen

team REWLE
steller drs. RHM Denessen
doorkiesnummer +31 77 3596346
e-mail r.denessen@venlo.nl
registratienummer 1152197
datum 6 juni 2017
bijlage(n) 1
datum verzonden

Voorstel om te besluiten

Wij stellen uw Raad voor om de erfgoednota 2017-2025 'Venlo maakt van erfgoed ErfGoud!' vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris de burgemeester

René van Loon

Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

In de programmabegroting 2015-2018 heeft de Raad opdracht gegeven om een nieuwe Erfgoednota op te stellen. Doel van de Erfgoednota is het formuleren van kaders en uitgangspunten voor de erfgoedambities van Venlo. De Erfgoednota zal tevens een antwoord bieden op het gewijzigde wettelijke stelsel ten aanzien van erfgoed.

Onderdeel van de aanpak was het co-creatieve proces. Van dit proces, waarvoor burgers, bedrijven en instellingen uit de stad zijn uitgenodigd, is een rapportage opgemaakt: de 'Tussenstand'. Met deze Tussenstand is de hoofdrichting voor de erfgoednota vastgelegd. Deze hoofdrichting doet enerzijds recht aan reeds door de Raad vastgestelde strategische visies en houdt anderzijds rekening met dat wat burgers, ondernemers en instellingen uit de stad belangrijk vinden.

De hoofdonderwerpen:

- *Locaties en gebieden*: Waar liggen kansen voor erfgoed? Op welke plekken en gebieden leggen we de focus?
- *Thema's en onderwerpen*: wat is het DNA van Venlo? Welke verhaallijnen spreken de inwoners aan en welk erfgoed hoort daarbij?
- *Doelen van de stad*: hoe kunnen we het erfgoed koppelen aan de economie van nu en aan de hogere doelen die we onszelf als stad stellen?
- *Rolverdeling*: Wat kunnen burgers doen? Wat kunnen bedrijven en instellingen doen? Wat vraagt dit van de gemeente en welke rol hoort daarbij?

Deze onderwerpen zijn als volgt uitgewerkt in de erfgoednota:

- De focus komt hoofdzakelijk te liggen op het stedelijk centrum (historische binnenstad inclusief kazernekwartier), de kern Arcen en Kloosterdorp Steyl. Buiten de stedelijke contour focussen we op 13 aandachtsgebieden. Hier sturen we nadrukkelijk op behoud, benutting en (economische) meerwaarde.
- Uit de verhaallijnen zijn 6 erfgoedthema's geformuleerd waarin de burgers zich herkennen. Deze thema's vormen de leidraad voor de beleidskeuzes en de rolverdeling in de komende periode.
- We zien herbestemming en het verduurzamen van erfgoed als belangrijke opgaven voor de komende periode. We kiezen er als gemeente voor om een actieve rol te spelen. Daarmee doen we ook recht aan C2C-principes en ambities m.b.t. duurzaamheid.
- De gemeente zet zich in om partijen in beweging te krijgen (verbinden en coördineren). Om sturing te kunnen geven aan initiatieven van derden heeft de gemeente vier rollen: een basistaak, een stimulerende rol, een faciliterende rol en een toezichhoudende rol.

Daarnaast zijn er ook wettelijke kaders en beleidsregels die richting geven aan het gemeentelijk erfgoedbeleid. De wetgever heeft een aantal specifieke erfgoedtaken bij de gemeente gelegd. In de nieuwe erfgoednota worden de gemeentelijke erfgoedtaken benoemd, inclusief bijbehorende actiepunten. De belangrijkste betreffen het aanpassen van de Erfgoedverordening en het verankeren van erfgoed in het Omgevingsplan.

Met dit raadsvoorstel wordt de raad gevraagd om kennis te nemen van de Erfgoednota 2017-2025 'Venlo maakt van erfgoed ErfGoud!' en vervolgens de nota vast te stellen.

Raadsvoorstel

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Erfgoednota 2017-2025 'Venlo maakt van Erfgoed ErfGoud!'	6 juni 2017

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

Uw Raad wordt gevraagd om kennis te nemen van erfgoednota 2017-2025 'Venlo maakt van erfgoed ErfGoud!' en vervolgens de erfgoednota vast te stellen.

2. Relatie met programma

Het erfgoedbeleid valt onder Raadsprogramma 10 Wonen en Leefomgeving

3. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Het erfgoedbeleid staat niet op zichzelf. Over de omgang met erfgoed is een aantal door de Raad vastgestelde strategische visies met bijbehorende raadsprogramma's uitgangspunt. De belangrijkste zijn de Visie Venlo 2030, de Ruimtelijke Structuurvisie en de Visie Stedelijk Centrum. In deze visies en programma's is uitgesproken dat Venlo een aantrekkelijke stad wil zijn om meer mensen aan zich te binden en meer bezoekers te trekken. Daartoe is het van belang om regionale en stedelijke voorzieningen te bieden die passen bij deze ambitie, inclusief een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving. Erfgoed is in dit verband als kernwaarde benoemd en is in die zin een van de belangrijkste dragers om deze ambitie waar te kunnen maken.

4. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

In de programmabegroting 2015-2018 heeft de Raad opdracht gegeven om een nieuwe erfgoednota op te stellen. Doel van de erfgoednota is het formuleren van kaders en uitgangspunten voor de erfgoedambities van Venlo, die helder en uitnodigend zijn voor eigenaren, gebruikers/bewoners en andere stakeholders. De erfgoednota zal tevens een antwoord bieden op het gewijzigde wettelijke stelsel ten aanzien van erfgoed. Over het proces is uw Raad door middel van een Plan van Aanpak op 26 februari 2016 geïnformeerd (RIB 2016-032).

Onderdeel van de aanpak was het co-creatieve proces, waarbij burgers, bedrijven en instellingen uit de stad om input is gevraagd. In 2016 zijn een drietal bijeenkomsten georganiseerd onder de noemer 'Venlo maakt van erfgoed ErfGoud! Nieuw licht op oude schatten'. Aan deze bijeenkomsten hebben zo'n 100 burgers en vertegenwoordigers van bedrijven en organisaties deelgenomen. Ook enkele leden van uw Raad hebben één of meerdere bijeenkomsten bijgewoond. Van de drie bijeenkomsten is een rapportage opgemaakt: de 'Tussenstand'. Deze Tussenstand is met de deelnemers gedeeld met de vraag om hierop te reageren. Tevens is de Tussenstand via de website en via social media breed onder de bevolking uitgezet. De binnengekomen reacties zijn verwerkt in een definitieve Tussenstand. Dit document is op 13 april 2017 ter kennisname aan de Raad aangeboden (RIB 2017-051). De uitkomsten van de Tussenstand zijn nader uitgewerkt en vertaald naar de definitieve erfgoednota. Deze ligt nu voor ter vaststelling.

5. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

Doel van de erfgoednota is het benoemen van de belangrijkste erfgoedambities voor de periode 2017-2025. Het is niet de bedoeling dat de gemeente die ambities allemaal zelf

Raadsvoorstel - onderbouwing

gaat oppakken. We zetten in op gedeelde verantwoordelijkheid en partnerschap. De rolverdeling (burgers, bedrijven, instellingen, overheid) ten aanzien van de omgang met erfgoed is dan ook expliciet onderwerp van de nota.

Met de Tussenstand (RIB 2017-051) is de hoofdrichting voor de erfgoednota vastgelegd. Deze hoofdrichting doet enerzijds recht aan de al vastgestelde strategische visies en houdt anderzijds rekening met dat wat burgers, ondernemers en organisaties uit de stad belangrijk vinden.

Hoofdonderwerpen Tussenstand

- *Locaties en gebieden*: Waar liggen kansen voor erfgoed? Op welke plekken en gebieden leggen we de focus? Dit onderwerp hangt samen met het maatschappelijke thema leegstand en krimp.
- *Thema's en onderwerpen*: wat is het DNA van Venlo? Welke verhaallijnen spreken de inwoners aan en welk erfgoed hoort daarbij? Dit onderwerp hangt samen met het Verhaal van Venlo. Erfgoed vertelt het Verhaal van Venlo en draagt bij aan verbinding, zingeving en betekenis.
- *Doelen van de stad*: hoe kunnen we het erfgoed koppelen aan de economie van nu en aan de hogere doelen die we onszelf als stad stellen? Wie staat waarvoor aan de lat? Dit onderwerp hangt samen met (her)gebruik en verduurzaming.
- *Rolverdeling*: wat kunnen burgers doen? Wat kunnen bedrijven en instellingen doen? Wat vraagt dit van de gemeente en welke rol hoort daarbij?

Vertaling in de Erfgoednota

Locaties en gebieden

Tijdens de co-creatieve bijeenkomsten zijn veel locaties en gebieden benoemd, met het zwaartepunt in en om de binnenstad. Dit dwingt ons tot het maken van keuzes. Onze keuzes zijn mede bepaald door wat al is vastgelegd. De focus komt hoofdzakelijk te liggen op het stedelijk centrum (historische binnenstad inclusief kazernekwartier), de kern Arcen en Kloosterdorp Steyl. Buiten de stedelijke contour focussen we op 13 aandachtsgebieden. Op deze plekken is sprake van een redelijk hoge tot hoge concentratie van erfgoedwaarden. Deze erfgoedwaarden hebben potentie. We gaan hier nadrukkelijk sturen op behoud, benutting en (economische) meerwaarde. Deze gebieden zijn eveneens in de Visie Venlo 2030, de Ruimtelijke Structuurvisie en de Visie Stedelijk Centrum benoemd. De erfgoedambities sluiten hier goed op aan.

Thema's en onderwerpen

De grote hoeveelheid aangedragen verhaallijnen tijdens de co-creatieve bijeenkomsten zijn vertaald naar 6 thema's die het DNA van de stad en het daarmee samenhangende erfgoed weergeven. Dit zijn thema's waar de burgers zich in herkennen. De 6 thema's vormen de leidraad voor de beleidskeuzes en de rolverdeling in de komende periode. We beperken ons tot deze thema's en leggen verbanden met de hiervoor genoemde locaties en gebieden. Per thema zijn concrete opgaves voor de komende periode geformuleerd, waarbij telkens is aangegeven welke rol voor de gemeente is weggelegd.

Doelen van de stad

Er zijn veel ideeën met raakvlakken op het gebied van herbestemming en verduurzamen van erfgoed aangedragen. Bezien vanuit partnerschap en gedeelde verantwoordelijkheid hebben burgers, bedrijven, instellingen en de gemeente ieder een eigen taak. We zien herbestemming en het verduurzamen van erfgoed als één van de belangrijkste opgaven voor de komende periode. De gemeente zal regie voeren als het gaat om behoud,

Raadsvoorstel - onderbouwing

duurzame benutting en herbestemming van erfgoed. We kiezen er als gemeente voor om een actieve rol te spelen bij herbestemming. Daarmee doen we ook recht aan onze duurzaamheidsambitie en de C2C-principes die we als stad omarmen: innoveren, recyclen, verbinden van plaats en context en oog hebben voor toekomstige generaties.

Rolverdeling

In plaats van alles zelf bedenken en uitvoeren gaat de gemeente zich meer inzetten om partijen in beweging te krijgen: verbinden en coördineren. Er wordt dus méér verwacht van partners. Er wordt expliciet een beroep gedaan op het initiatief van burgers, bedrijven en organisaties in de stad. Om sturing te kunnen geven aan initiatieven van burgers, bedrijven en organisaties heeft de gemeente vier rollen:

- **Basistaak:** De gemeente beschikt vanuit haar wettelijke taak over veel kennis en gegevens over het erfgoed. We gaan de aanwezige kennis en informatie, ook vanuit onze wettelijke taak) ontsluiten. Daarnaast neemt de gemeente vanuit de wettelijke taak maatregelen om het erfgoed te beschermen.
- **Stimuleren:** De gemeente stimuleert, brengt spelers bij elkaar en lokt initiatieven uit, zonder zelf achter het stuur te gaan zitten. We gaan dat doen op basis van heldere keuzes (locaties, gebieden, thema's, verhaallijnen). We brengen niet altijd geld in, maar leveren vooral kennis, diensten en informatie. Creativiteit van de burgers en ondernemerschap van bedrijven en organisaties zijn bepalend voor het resultaat.
- **Faciliteren:** Er is behoefte aan een communicerende en faciliterende gemeente. De rol van de gemeente zal met name gericht zijn op de voortgang en de procedure, vanuit vooraf gestelde kaders en randvoorwaarden. Burgers, bedrijven en instellingen hebben zelf een grotere verantwoordelijkheid ten aanzien van het proces en het organiseren van financiën.
- **Voorkomen:** Van de gemeente wordt een actieve rol verwacht als het om erfgoed gaat. De gemeente draagt verantwoordelijkheid voor het algemeen maatschappelijk belang dat het erfgoed vertegenwoordigt en ziet daarop toe.

Deze rollen van de gemeente sluiten ook goed aan bij het coalitieprogramma 2014-2018.

Wettelijk kader

Uit het co-creatieve proces is duidelijk naar voren gekomen wat de stad belangrijk vindt. Daarnaast zijn er ook wettelijke kaders en beleidsregels die richting geven aan het erfgoedbeleid. Sinds 1 juli 2016 is de nieuwe Erfgoedwet van kracht. Samen met de nieuwe Omgevingswet, die in 2019 in werking treedt, vervangt deze de huidige Monumentenwet uit 1988.

Zowel binnen de Erfgoedwet als de Omgevingswet heeft de wetgever een aantal specifieke erfgoedtaken bij de gemeente gelegd. Sommige taken zijn niet nieuw, sommige wel en in een aantal gevallen verandert er iets aan de invulling. In de nieuwe erfgoednota worden de gemeentelijke erfgoedtaken benoemd, inclusief bijbehorende actiepunten. De belangrijkste zijn het aanpassen van de Erfgoedverordening op voor korte termijn en het verankeren van onroerend cultureel erfgoed in het gemeentelijke omgevingsplan vanaf 2019. Met pilots gaan we op korte termijn aan de slag.

Nieuw in de nieuwe erfgoedwetgeving is de instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten. Met de instandhoudingsplicht kan de gemeente een eigenaar aanspreken die zijn monument niet onderhoudt. Gelet op het belang dat de stad aan erfgoed hecht, wordt onderzocht om meer aandacht te geven aan de verwaarlozing van erfgoed binnen het handhavingsbeleid.

Raadsvoorstel - onderbouwing

6. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Co-creatief proces

De Tussenstand is in een co-creatief proces tot stand gekomen, waarbij raadsleden, burgers, stakeholders en ambtenaren betrokken zijn geweest. We hebben breed uitgenodigd: erfgoedbelangenverenigingen, erfgoedeigenaren, wijk- en dorpsraden, leisure-organisaties, ondernemersverenigingen, kerk- en kloostergenootschappen, zorg- en onderwijsinstellingen, corporaties, ontwikkelaars, ontgronders en betrokken burgers. In totaal meldden zich meer dan honderd deelnemers aan, zowel individuele belangstellenden als vertegenwoordigers namens organisaties.

7. Financiële paragraaf

Het erfgoedbeleid kan binnen de bestaande erfgoedmiddelen worden uitgevoerd.

8. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	Wel of niet
Juridische aspecten en wettelijk kader	nee
Financiële risico's en aspecten	nee
Economische risico's	nee
Maatschappelijke risico's	nee
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	nee
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	nee
Overige strategische risico's	nee

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

9. Vervolprocedure voor de raad

Met de vaststelling door de gemeenteraad zal de hoofdlijn van het erfgoedbeleid van Venlo voor de komende jaren vast liggen. De nieuwe erfgoednota is tevens het vertrekpunt voor het aanpassen van de erfgoedverordening en de subsidieverordening voor erfgoed. Beide aangepaste verordeningen zullen t.z.t. aan uw Raad ter goedkeuring worden voorgelegd.

De verwachting is dat deze erfgoednota de komende jaren voldoende richting geeft aan het erfgoedbeleid van Venlo. Het is aan te bevelen om na een aantal jaren opnieuw te kijken in hoeverre de nota nog voldoende sturing geeft aan het realiseren van onze ambities. Tussentijds is bijstelling van de erfgoednota aan te bevelen als er sprake is van fundamentele veranderingen in de wereld om ons heen.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Vaststellen Erfgoednota 2017-2025
raadsnummer 2017 38
raadsvergadering d.d. 27 september 2017

team REWLE
steller drs. RHM Denessen
doorkiesnummer +31 77 3596346
e-mail r.denessen@venlo.nl
datum 23 mei 2014

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 6 juni 2017, registratienummer 1152197

overwegende dat

- de Raad opdracht heeft gegeven om kaders en uitgangspunten te formuleren voor de erfgoedambities van Venlo,
- het wettelijk stelsel omtrent erfgoed is gewijzigd,

Besluit(en):

- De erfgoednota 2017-2025 'Venlo maakt van erfgoed ErfGoud!' vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27 september 2017.

De griffier

De voorzitter

Geert van Soest

Antoin Scholten